

механізмів, що свідчить про складність процесу її формування й необхідність вироблення спеціальної практичної методології.

Інформаційні джерела

1. Когут П. В. Взаємозумовленість персоніфікації політичної влади та процесу формування національної ідентичності в сучасній українській територіальній громаді. Розвиток публічного управління в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Львів, 23-24 квіт. 2020 р. Львів, 2020. С. 260-264.

2. Угрин Л. Я. Сутність та основні виміри політичної ідентичності: теоретичний аналіз. S.P.A.C.E. Society, Politics, Administration in Central Europe. 2017. №3. С. 9-13.

3. Козловець М. А. Ідентичність: поняття, структура і типи. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2011. №57. С. 3-9.

4. Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. К. : ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2011. 272с.

Щур Р.І., д-р., екон. наук., доц., професор кафедри фінансів
Плець І.І., канд. екон. наук, доц., доцент кафедри фінансів
Мацьків В.В., канд. екон. наук, викладач кафедри фінансів
 ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаніка»

ФОРМУВАННЯ ВИДАТКІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У сучасних умовах реформування місцевого самоврядування в Україні особливої актуальності набуває питання бюджетної децентралізації, оскільки вона є однією з базових умов незалежності та ефективного функціонування органів місцевого самоврядування. Очікуваними результатами процесу децентралізації, започаткованої в Україні є створення спроможних самодостатніх об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ), які б володіли відповідними фінансовими, матеріальними, земельними ресурсами, об'єктами соціальної інфраструктури, необхідними для поліпшення соціальних потреб громадян, створення умов для ефективного розвитку відповідних територій, раціональне використання бюджетних коштів. Саме ОТГ повинні стати рушієм розвитку регіонів та перерозподільчим центром фінансових ресурсів на місцях.

Видатки бюджету відіграють ключову роль у стимулюванні соціально-економічного розвитку як територіальних громад так і країни в цілому, а також здійснюють розподільчі процеси фінансових ресурсів, як між ланками бюджетної системи, так і між державою та органами місцевого самоврядування з однієї сторони та юридичними і фізичними особами з іншої. Оскільки завдяки видаткам відповідного бюджету, як держава так і

органи місцевого самоврядування виконують ті функції, які на них покладені, з метою максимального задоволення і врахування потреб суспільства спираючись на принципи субсидіарності[1; 2].

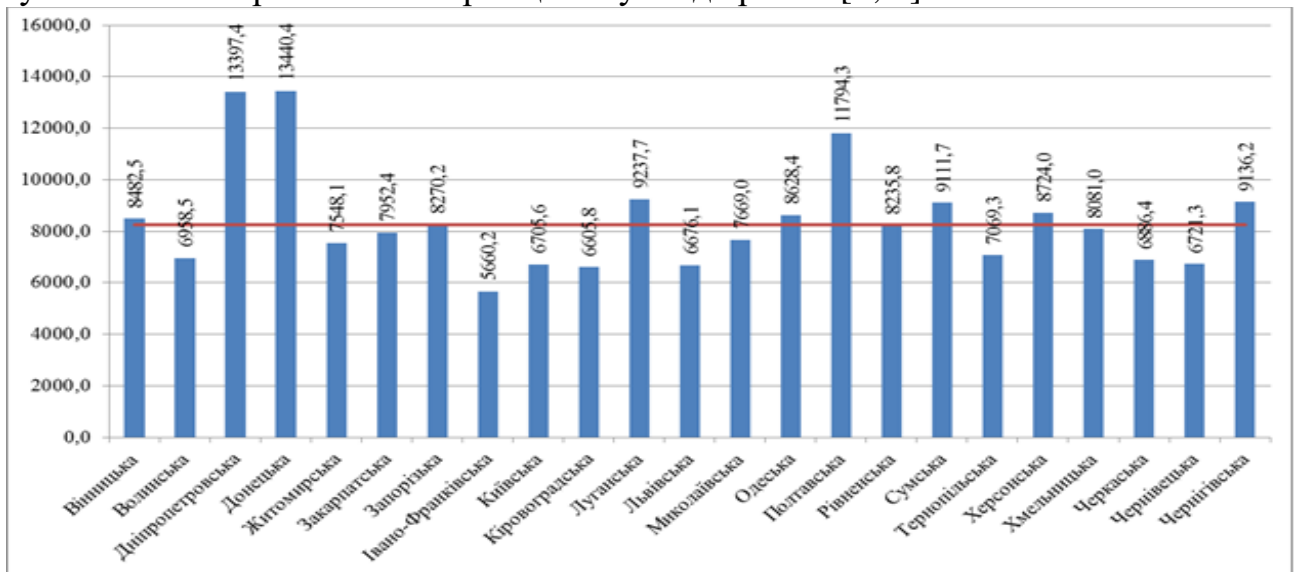

Рис. 1. Динаміка видатків на 1 особу ОТГ в розрізі областей України за 2018 р.

Таким чином, узагальнюючи певні тенденції щодо викання бюджетів ОТГ за видатками можна зробити такі висновки [3]:

- за показником динаміки видатків на 1 жителя ОТГ спостерігається коливання в розрізі областей від середнього по Україні (рис. 1). Так найвищим рівнем видатків є ОТГ Івано-Франківської області (5660,2 грн.), а найвищим – ОТГ Дніпропетровської області (13397,4 грн.). Також нижче середнього є видатки по ОТГ Волинської, Житомирської, Закарпатської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської та Чернівецької областей. Це свідчить про низькі показники власних доходів бюджетів ОТГ на 1 жителя та недостатній рівень використання наявного фінансового потенціалу;

- за рахунок бюджетів ОТГ здійснюється фінансування видатків, які делеговані державою (освіта, охорона здоров'я, культура, фізична культура та спорт, соціальний захист та соціальне забезпечення) з метою максимального наближення суспільних послуг до споживачів відповідно до принципу субсидіарності;

- основне фінансування делегованих повноважень зумовлюють здійснювати фінансування власних повноважень органів ОТГ за залишковим принципом. Це стосується розвитку та модернізації комунальної інфраструктури, а також фінансування місцевих інвестиційних проектів;

- наявність ОТГ з чисельністю населення до 5 тис. жителів, зумовлює те, що такі громади надають недостатній рівень суспільних послуг споживачам, або взагалі не надають їх (охорона здоров'я, охорона навколишнього природного середовища). Для прикладу по 5 ОТГ Волинської області відсутні видатки на охорону здоров'я;

- відсутність ефективної системи планування видатків бюджетів, оскільки практично по кожній ОТГ спостерігається тенденція недовиконання планових показників видатків, що впливає на соціально-економічний розвиток територіальних громад.

Отже, видатки ОТГ є одним з основних елементів системи управління соціально-економічними процесами розвитку територій в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи та системи державних видатків загалом.

Інформаційні джерела

1. Щур Р.І. Теоретичні основи формування видатків об'єднаних територіальних громад. Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Серія «Економіка». 2018. Т. 23. Вип. 7 (72). С. 174-179.

2. Shchur R. I. The methodology of forming united territorial communities' budget expenditures in Ukraine. Economic sciences: priority directions of modernization :collective monograph / L. B. Barannik, O. L. Galtsova, O. V. Horniak, T. V. Derkach, etc.–Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. – P. 241-262.

3. Щур Р.І. Фінанси об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації в Україні. Монографія. Тернопіль: Осавца Ю.В. 2019. 394 с.